

1869 2. Beh. af Forsk. t. Finanslov f. Finansaaet fra 1. April 1874 til 31. Marts 1875. 1870

ikke i fjerneste Maade, og ligeledes skal jeg dømme om Hensigtsmæssigheden af disse Foranstaltninger i og for sig, naar vi ikke netop laa midt i Hærløvens Revision. Dog forsaavidt skal jeg alt nu udtale mig mod Hensigtsmæssigheden, fordi Betimelighedshensynet i dette Tilfælde maa gjøres saa overordentlig stærkt gjældende. Men naar den ærede Minister vil indskrænke Betydningen af Sagen dertil, at det dreier sig om, hvorvidt vi ville give nogle Hundrede Daler mere eller mindre i Løse, tror jeg, at han nebsætter dette Spørgsmaal langt under dets virkelige Betydning. Det hedder i Kontrakten, at Krigsbestyrelsen ikke ved samme overtager nogen Forpligtelse til at bevare de bestaaende Garnisonsforhold; og at Opfyldelsen af Statens pekuniære Forpligtelser gjøres derhos, forsaavidt de ikke ere begrundede i Lovbestemmelser, afhængig af Rigsdagens Bevillinger. Det ser jo meget godt ud, men dels er det ikke fylldigt nok i og for sig, og dels er det af Hensyn til Sagens Stilling for Dieblisset ikke tilfredsstillende. Der staar, „at Krigsbestyrelsen ikke ved Kontrakten har overtaget nogen Forpligtelse til at bevare de bestaaende Garnisonsforhold“. Det er den juridiske Forpligtelse; men der er en Forpligtelse af anden Art, som binder, naar den juridiske glipper, og den ærede Minister har ogsaa erkjendt, at han, og han er vis paa, at ogsaa hans Gfstermaend ville føle sig fuldstændig moralsk bundne til at anvende al deres Indflydelse paa at fikke de Byer, hvorom der er Tale, Garnisoner. Men ikke alene dette, den ærede Minister er gaaet meget videre; han har sagt, at Rigsdagen er fri, men at der var visse Hensyn, som båndt, og det var Hensynet til den sunde Fornuft og Samvittigheden. Den ærede Minister har altsaa efter dette kun bevarer os den Frihed at handle imod den sunde Fornuft og Samvittigheden; — men den Frihed giver jeg ikke Meget for. Den ærede Minister mener, at vi ere frie, fordi vi ikke ere juridisk bundne. Vi ere imidlertid af Hensyn til den sunde Fornuft og Samvittigheden bundne ved de selv samme Baand, som binde den ærede Minister til disse Kommunalbestyrelser, og hvor er saa Friheden ved alle disse Kontrakter? Ville vi ikke ved at vedtage dette Endringsforslag om de 513 Rd. pludselig faae den Lov i sine Hovedtræk, som vi nu i 7. Mar have ventet paa, at Regjeringen skulde have foreslaaet, og som har staaet som en Søsteparagraf i Hærløven? Det er en nem Maade at komme fra det paa. Det er dernæst ikke et Spørgsmaal af underordnet Betydning for Rigsdagen, om man

saaledes, uden at være vis paa, om man kan forsvare det, moralsk binder sig til at give Aarhus, Odense og Viborg Garnison. Jeg siger, at det ikke er en ligegyldig Sag, om man gaar hen og giver sit Samtykke til, at f. Ex. Aarhus sit Bygninger til en Værdi af 4—500,000 Rd.; thi der kunde derved i Tiden, naar Nød og Ulykke ramte Landet, komme til at hvile en Byrde paa denne By med en saadan Bægt, at det maatte erkjendes at have været en noget leifindig Beslutning. Naar de Forhold, ifølge hvilke Laan skulde optages, berøre ikke blot Staden, men skal afgjøres af den hele Bevillingsmyndighed, da ere vi ikke blot berettigede, men forpligtede til at undersøge, om en Anvendelse af Samfundsmidler i en saadan Udstrækning er hensigtsmæssig eller ikke. Nu siger man jo, de ere hensigtsmæssige, fordi ellers maa Soldaterne bo i det og det Gul. Jeg siger til den høifindede Aarhus By: „Anlæg Oders Leiligheder saaledes, at hver Mand kan tage sine Soldater ind til sig, behandl dem som andre Husets Folk.“ Det, siger jeg, vilde være et Vidnesbyrd om Øifindethed, og det vilde maaste øve en større Indflydelse paa Soldaten, ikke blot i fysisk, men ogsaa i moralsk Henseende, end om han kom til at bo i en Kaserne. Jeg vil ikke dermed have mod sagt, at den ærede Ministers Betragtning kunde være rigtig; men jeg beneger Betimeligheden af dette Skridt, og, naar man har sagt i Kontraktens § 20, at Staten kun har Noget at sige, for saa vidt de pekuniære Forpligtelser ikke vare begrundede i Lovens Bestemmelse, saa tager Krigsbestyrelsen og ligeledes Indenrigsministeren feil. Vi maa kunne kræve f. Ex. en Forklaring af Indenrigsministeren, af hvilke Grunde han i det Tilfælde, uden at han veed, hvad Bevillingsmyndigheden mener, er gaaet hen og har givet sit Samtykke til Anvendelsen af saa umaaelige Summer i disse Byer, og vi kunne det saa meget mere, som ikke blot Kommunalloven, men ogsaa den lille Indvoarteringslov af 9de December 1861 siger, at den ordinære Indvoartering skal fastsættes efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelser; han er den øverste Myndighed med Hensyn til Indvoarteringen, og han maa kunne sige: Nei, jeg gaar i det Dieblis, da jeg ikke kjender Rigsdagens Mening, som den øverste Indvoarteringsmyndighed, ind paa at sanktionere disse Bestemmelser om Kasernebygningerne; jeg maa som den øverste Indvoarteringsmyndighed forlange, at de Klager, Krigsbestyrelsen hører, skulle afhjælpes gennem Indvoarteringskommissionen, indtil vi se den nye Hærlø; men